

AUG. LE GRAS. †

Wederom is aan de Gooische schildersbent een harer beste leden ontvallen. Hadden wij Deutman te betreuren, verliezen wij in Hart Nibbrig 'n zeer persoonlijk kunstenaar, met Aug. Le Gras is een schilder heengegaan, die èn door zijn werk èn door zijn persoonlijkheid zeker langen tijd een ledige plaats zal achterlaten, en niet licht vergeten worden.

Hij was een merkwaardige figuur, buitengewoon lang, bij voorkeur gekleed in een fluweelen buis, met flambard op het hoofd, een pijp of sigaar in den mond, een ietwat bruinachtige huidkleur, een gang als een zee-man, breede joviale gebaren, zoo was het type van Le Gras. Hij had iets bohémienachtigs, in den goeden zin van 't woord; hij was een mensch die zich weinig om vormen bekommerde, maar meer zijn gevoel liet spreken, met zijn hart te rade ging. Hij was, zoo hoorden wij het bij zijn begrafenis aanduiden, een oermensch, iemand tot wien de conventionaliteit nog niet was doorgedrongen, en wat de mensch kenmerkte, dat vinden wij tot op zekere hoogte ook in zijn werk weer terug.

Zijn werk, en dat is een zeer omvangrijk

oeuvre, is het resultaat van jaren harde en ernstige studie — jaren waarin de beurs niet immer even goed gevuld is en waarin het dan moeilijk blijft zijn eigen persoonlijkheid te bewaren en niet te vervallen tot het maken van allemans-gading-schilderijen.

Aanvankelijk werkte hij veel in Artis, schilderde er kameelen, apen, aquariumstudies, paarden, honden, tot de gelegenheid hem gunstig werd, en hij een reis naar Tunis en Algiers kon maken. Van toen af was de richting in zijn werk bepaald, liet de blauwe Afrikaansche lucht hem niet meer los, bleef de heldere zon van de Sahara hem boeien, en trok hij telkens weer met langere of kortere tusschenpoozen naar Gardaia, naar Kairouan, naar Tunis om er nieuwe indrukken op te doen, om frissche schetsen mede te brengen. En die schetsen, los en vlot, direct raak, helder en frisch, zij behooren tot

AUG. LE GRAS.

zijn beste werken. Daar zit de spontane weergave der impressie zoo goed, zoo zuiver in. Trouwens Le Gras was een goed opmerker, die het typeerende der dingen wist vast te houden, en het in zijn schilderijen accentueerde. De witte daken van moskeeën, de torens der minarets, afstekende tegen effen blauwe lucht, de sterke scha-

duwen, dit boeide hem in de oostersche steden, en dit laat hij ons in zijn werk zien. De krachtige tegenstellingen troffen hem meer dan de fijnheid van toon, de realiteit meer dan de verbeelding. Hij was geen dromer, die Oostersche fantasieën maakte, maar een schilder wien het pittoreske der oude steden bekoorde, die stil bleef staan bij een doorkijkje naar een zonnig binnenplaatsje, die zijn schetsboek voor den dag haalde, wanneer hij op de markt een aardige figuur van een handelaar of van een koopman zich zag neerhurken. Hij genoot van hunne houding en kleedij, van hun gebaren en hun gang. En hoe griede het hem, toen hij na een aantal jaren in Holland gebleven te zijn, weer eens in Algerië terugkeerde, dat alles daar in dien tijd vereuropeescht was.

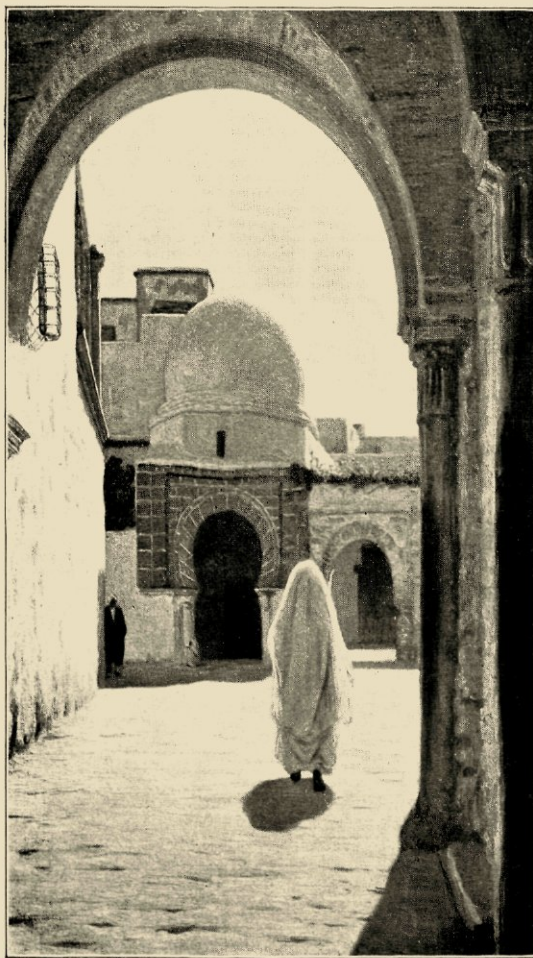
„Zoo vond ik”, schreef hij in een zijner reisbrieven, „na jaren zoeken, Gardaïa, het vroeger zoo beminde, terug, maar opgedirkt, alsof een van onze verfraaiingscomité's hier had huisgehouden. Weg, het naïeve schoone, weg het eerwaardige oude, weg de toevallige grilligheid van lijn en kleur, die samenwerkend met de zon hier alles zoo sprookjesachtig mooi maakten. Met nieuwe rechtlijnige deuren, netjes gepleisterde en gewitte muren, raampjes met jalouziën, ijzeren

balkonnetjes, poortjes die een zuiveren halven cirkel vormen, stijve symmetrie en een-tonig koud wit, bijna overal”.

„Ik heb Gardaïa, Ben Izguen, Bonoura, en Melika, de vier steden zoo dicht bij een in alle richtingen doorkruist, en altijd weer zag ik den arbeid van liniaal en witkwast, huis aan huis. Een enkel straatje, een enkel hoekje waar wat overbleef van het vroegere schoon.

„De poorten die toegang geven tot de steden, vroeger zoo mooi oud, met rustieke steenen banken ter weerszijden waar eenvoudige grijsaards elkaar hun wel en wee vertelden, weg zijn ze, vervangen door keurige gewitte tongewelven. Alles even stijf en leelijk en pretentius, hier en daar versierd met gegoten cementen Renaissance-ornamenten.

„Kleine mooie pleintjes zijn nu vol gebouwd met „huizen”, kuben met gaten waarvoor jalouziëtjes en ijzeren balkon-

MOSKEE-INGANG.

netjes, alles regelrecht van de fabriek.

„O, hoe was ik gestemd bij het opzoeken van mijn oude lievelingsplekjes. Weg, weg, alles voor altijd weg”.

Bewonderde hij het schilderachtige in oude architectuur, niet minder eerbied had hij voor het werk der grootmeesters in de schilderkunst, en hij had zich dan ook door dit voorbeeld geleid, een techniek eigen ge-